

Adaptation of Adaptive Behaviors Scale for Hikikomori Self Report into Turkish*

Ulaş İLİC¹

Abstract

Digital devices, which help people in many ways in our daily lives, cause several psychological problems in people due to their unlimited use. Hikikomori is one of these problems. The concept, which is defined as an individual's withdrawal from social life for more than 6 months, is increasing rapidly. Thus, it is important to determine this concept, which has a great potential to affect every element of social life. There is no tool in Turkish for evaluating the concept. For this reason, this study seeks to adapt the Adaptive Behaviors Scale for Hikikomori Self-Report (HÖBUD) into Turkish. Six experts and eight teacher candidates contributed to the language validity. 305 participants took part in the confirmatory factor analysis. The data collection tool is the Turkish version of the scale developed by Nonaka and Sakai (2022). The process was carried out in the spring term of the 2022-2023 academic year. The data obtained were analyzed by confirmatory factor analysis and the adaptation of the scale to Turkish was completed. The structure of the HÖBUD scale consisting of four factors and 26 items in the original scale was confirmed ($\chi^2/df= 3.09$, $p<0.001$, RMSEA= 0.086, IFI = 0.93, SRMR= 0.10, NFI= 0.90, NNFI = 0.92, CFI= 0.93, GFI= 0.81)

Keywords: Hikikomori, social withdrawal, scale adaptation

* This study was carried out within the scope of the scientific research project supported by Pamukkale University with the number 2023BSP008.

¹ Research Assistant, Pamukkale University, Faculty of Education, Computer Education and Instructional Technology, Denizli, uilic@pau.edu.tr, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0003-4213-8713>

Siirt Eğitim Dergisi

Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi: 03.05.2023

Kabul Tarihi: 08.06.2023

Hikikomori Öz Bildirimi için Uyarlanabilir Davranışlar Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması*

Ulaş İLİC¹

Özet

Günlük hayatımızda insanlara birçok açıdan yardımcı olan dijital cihazlar sınırsız kullanımları nedeniyle insanlarda çeşitli psikolojik sorunlara yol açmaktadır. Hikikomori de bu problemlerden biridir. Bireyin sosyal hayatından 6 aydan uzun süre kendini çekmesi olarak tanımlanan kavram hızla çoğalmaktadır. Bunun için de sosyal hayatın her unsurunu etkileme potansiyeli büyük olan bu kavramı belirlemek önemlidir. Kavramı değerlendirmeye yönelik Türkçe dilinde bir araç bulunmamaktadır. Söz konusu nedenle bu çalışmada Hikikomori Öz Bildirimi için Uyarlanabilir Davranışlar (HÖBUD) Ölçeğinin Türkçeleştirilmesi amaçlanmıştır. Ölçek uyarlanmanın çeviri sürecinin dil geçerliliği aşamasında altı uzman ile sekiz öğretmen adayı katkı sağlamıştır. Doğrulayıcı faktör analizi adımına ise 305 kişi katılmıştır. Veri toplama aracı Nonaka ve Sakai'nin (2022) geliştirdiği ölçeğin Türkçeleştirilmiş formudur. Süreç 2022-2023 öğretim yılı bahar döneminde yürütülmüştür. Elde edilen veriler analizi için doğrulayıcı faktör analizi kullanılmış ve ölçek Türkçeye uyarlanmıştır. HÖBUD ölçeğinin özgün ölçekteki dört faktör 26 maddelik yapısı doğrulanmıştır ($\chi^2/df= 3,09$, $p<0,001$, $RMSEA= 0,086$, $IFI = 0,93$, $SRMR= 0,10$, $NFI= 0,90$, $NNFI = 0,92$, $CFI= 0,93$, $GFI= 0,81$).

Anahtar Sözcükler: Hikikomori, sosyal geri çekilme, ölçek uyarlama

* Bu çalışma, Pamukkale Üniversitesi tarafından 2023BSP008 numarası ile desteklenen bilimsel araştırma projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

¹ Araştırma Görevlisi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Denizli, ulic@pau.edu.tr, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0003-4213-8713>

Giriş

Dijital cihazlar hayatımıza son yıllarda çok çeşitli katkılar yapmıştır. Ancak bu araçların artılarının yanı sıra çeşitli sınırlılıkları da bulunmaktadır. Söz konusu eksilerden en büyüğü belki de bizi onlara bağımlı hale getirmeleri ve hayat tarzımızı değişime uğratmalarıdır. Akıllı telefonların bireylerin ayrılmaz bir parçası olması ve sürekli onları kontrol etme gereksinimi içinde olunması bunlara örnek olarak verilebilir. Yine sosyal medya ve dijital oyunlara ayrılan sürenin hayatımızda büyük bir zaman dilimi aldığı da görülmektedir. Tüm bunlar başkaları ile olan ilişkilerimizi de etkilemektedir. Öyle ki oyun, sosyalleşme, okul ve iş gibi çok çeşitli işlerimizi evimizden çıkmadan yapabilmemiz bizi fiziksel anlamda sosyalleşmekten uzak kılmaktadır. Bireyler karşılarında biri varken bile telefonları ile ilgilenmekte, asıl ilgi odağını dijital cihazına vermektedir. Bu bağlamda sosyotelizm ve koltuk sosyalliği gibi bireylerin sosyal gereksinimlerini dijital yollardan giderdikleri çeşitli problemleri kullanım durumları ortaya çıkmaktadır. Yakın zamanda gündeme gelen ve giderek daha da popüler hale geleceği düşünülen Hikikomori kavramı da üzerinde durulan kavramlardan biridir.

Hikikomori bireyin sosyal hayatından 6 aydan uzun süre kendini çekmesi olarak tanımlanmıştır (Teo, 2010). Bu süreçte kişiler sıkıntılı bir ruh durumu içinde evlerinde yaşamakta ve her türlü sosyal ilişkiden kendini sakınmaktadır. Başlarda sadece Japonya'ya özgü bir durum olarak kabul edilse de (Kato vd., 2016; Teo vd., 2015) farklı coğrafyalardaki çeşitli ülkelerde de Hikikomori görülmeye başlanmıştır (Chauliac vd., 2017; Kato vd., 2012; Teo vd., 2015). 2000'li yılların başında sadece sosyoloji alanı tarafından incelenen kavram (Kaneko, 2006), sonraki yıllarda ise psikiyatri dergilerinde sıklıkla yer edinmeye başlamıştır (Kato vd., 2012; Koyama vd., 2010; Teo, 2010). Farklı ülkelerdeki psikiyatrlar bu davranışın düzeltilmesi gerektiğine vurgu yaparken, Japonya'da ise bu durum tartışılmaktadır. Bu yaklaşım, kavramın uzun yıllardır Japonya'da görülmesiyle alışılabilir bir davranış olmaya başlaması ile ilgilidir (Teo, 2010). Son yıllarda ise Japonya ile diğer ülkeler arasında fark olmadığını gösteren araştırmalar da yayımlanmıştır (Hamasaki vd., 2022).

Hikikomori yaşayan bireylerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Japonya'da 2010 yılında yapılan geniş kapsamlı bir araştırmaya göre genç yetişkinlerin %1'inden fazlası hayatları boyunca bu durumu yaşamıştır (Koyama vd., 2010). Hikikomori'nin başlangıcının genel olarak ergenlik ile erken yetişkinlik çağlarında olduğu ve bu durumun klinik açıdan belirlenebilmesi için en az 4 yıl süre geçtiği belirtilmektedir. Ritim bozukluğu tedavisi, bilişsel davranışçı terapi ve semptomatik ilaç tedavisi söz konusu sorunun üstesinden gelmek için kullanılan yollardandır (Kato vd., 2016; Kato vd., 2012; Kondo vd., 2013). Anlaşılabileceği üzere Hikikomori'yi belirleyebilmek kadar tedavi etmek de zordur. Çünkü, Hikikomori davranışı gösteren bireylerin %80'inden fazlası psikiyatrik bozukluklarla tanımlanmıştır (Kondo vd., 2013). Sağlık merkezine gelen Hikikomorili bireylerin en az yarısında kaygı bozukluğu, duygudurum bozuklukları, kişilik bozuklukları, uyku bozuklukları, yaygın gelişimsel bozukluklar veya şizofreni teşhis edilmesi bunu destekler niteliktedir (Chauliac vd., 2017; Kondo vd., 2013; Koyama vd., 2010). Hikikomori'yi yaygın görülen bu bozukluklardan ayırt etmek zor olsa da bu konuda çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Öyle ki sosyal kaygı bozukluğu olanların %19'u Hikikomori (Nagata vd., 2013), Hikikomori olarak tanımlananların ise %18'i aynı zamanda sosyal kaygı bozukluğu olan birey olarak tanımlanmıştır (Guedj-Bourdieu, 2011). Bu nedenle de sosyal kaygı bozukluğu Hikikomori vakalarının bir alt kategorisi olarak kabul edilmektedir (Kato vd., 2018; Kato vd., 2012; Teo vd., 2015). Ancak Heinze ve Thomas'a göre (2014) Hikikomori'nin türleri bulunmaktadır. Ağır düzeyde olanlar bireyler odalarından hiç çıkmayıp kimse ile görüşmezken, daha hafif düzeydeki Hikikomorili bireylerde tersine durumlar gözlemlenmektedir (Yong, 2010). Bu nedenle bireylerin söz konusu türlerdeki durumlarının incelenmesi değerli görülmektedir.

Hikikomori'yi tetikleyen etmenleri anlamak tanıyı kronik hale gelmeden düzeltmek anlamında çok önemli bir durumdur (Koyama vd., 2010). Bu yüzden Hikikomorili bireyleri bulmak önem göstermektedir. Ancak, Hikikomori'nin 15-39 yaş aralığı gibi geniş bir kitleye etki etmesi kavramı etkileyen faktörleri belirlemede zorluklar çıkarmaktadır (Hamasaki vd., 2021).

Yong ve Kaneko'ya göre (2016) Hikikomori aileye ve dışarıdaki dünyaya karşı pasif bir isyan olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle de söz konusu kişilerin sanal dünyaya bir can simidi gibi

sarıldıkları görülmektedir (Stip vd., 2016). Bazı araştırmacılara göre bu durum problemleri bir durumu değil aksine yaşayış biçimine dayalı bir tercihi göstermektedir (Chan ve Lo, 2013). Böyle düşünülse de söz konusu kaçış gerçek hayattaki eksiklik yaşadıkları durumları telafi etmek için internete bağlı hale gelmek de çeşitli olumsuz sonuçları beraberinde getirebilmektedir (Kuss vd., 2012). Örneğin tüm gece boyunca ayakta kalıp gün boyu uyumak (Masataka, 2002) ve hatta banyo bile yapmamak bunlardan bazılarıdır (Kaneko, 2006). Yine okulu bırakma örneklerden sadece biridir (Yong ve Nomura, 2019). Hikikomori'nin sosyal etkileşimin yerini alan bir olgu olup olmadığı bu nedenle incelemeye değer görülmektedir (Hamasaki vd., 2021).

Alanyazın ve Çalışmanın Amacı

Alanyazında Hikikomori ölçümüne yönelik üç araç bulunmaktadır. Bunlardan ilki bir ankettir (Teo vd., 2018). 25 sorudan oluşan anket, Hikikomori'nin davranışsal özelliklerine ek olarak duygusal ve bilişsel özelliklerine de bakmaktadır. Bu açıdan yararlı olabilecek aracın uzun süreli Hikikomori davranışını değerlendirmede ise eksik kaldığı görülmektedir. Söz konusu kapsamda yararlı olabilecek bir diğer araç ise Nonaka Sakai ve Shimada (2018) tarafından geliştirilen ölçektir. Ölçeğin etkileşim, aile, değerler ve sosyal katılım olmak üzere 4 faktörü bulunmaktadır. Burada önem verilen özellik ise bireylerin uyarlanabilir davranışlarının derinlemesine incelenmesidir. Ancak ilgili ölçekte de sadece ailelerden alınana yanıtlar bir kısıtlılık oluşturmaktadır. Bu kapsamda devreye öz bildirim durumu girmektedir. Nonaka ve Sakai (2022) tarafından geliştirilen ölçekte aileden gelen yanıtlar yerine öz bildirime dayalı bir yapı tercih edilmiştir. Böylece ailedeki ön yargılara takılmadan daha sağlıklı yanıtlar alınabilmektedir. Yukarı verilen nedenlerden dolayı bu çalışmada da öz bildirime dayalı ölçeğin dilimize uyarlanmasının yapılmasına karar verilmiştir. Böylece bireylerin ailelerinin ön yargılarına maruz kalmadan öz bildirimlerine dayalı olarak verecekleri yanıtlarla daha kesin değerlendirmeler yapılabilecektir. Bu bağlamda, çalışmanın amacı Hikikomori kavramını konu edinen veri toplama aracının Türkçe alanyazına kazandırılmasıdır. Söz konusu amaç kapsamında, araştırma boyunca Hikikomori Öz Bildirimi için Uyarlanabilir Davranışlar (HÖBUD) Ölçeğinin Türkçeleştirilmesi çalışması yürütülmüştür.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma nicel araştırma paradigması ile yürütülmüştür. Söz konusu paradigma çerçevesinde ölçek uyarlama süreci işe koşulmuştur. Ölçek uyarlama, geliştirilen ölçeklerin başka kültürlerde de kullanılabilmesi için bu aracın hedef kültüre ne düzeyde uygun olduğu, geçerlik ve güvenilirlik özelliklerinin ne derece yeterli olduğu, yeni kültürdeki psikolojik özelliklerin ne düzeyde yansıtılabildiği gibi sorulara yanıt aranan bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Deniz, 2007).

Çalışma Grubu

Araştırmada iki çalışma grubu ile yürütülmüştür. İlk grup pilot uygulama için ikinci grup ise DFA ile asıl uygulama için kullanılmıştır. Her iki çalışma grubunun belirlenebilmesi için çeşitli ölçütler belirlenmiştir. Bu bağlamda ölçüte dayalı örnekleme yönteminin işe koşulduğu söylenebilir. Söz konusu yöntemde katılımcılar, araştırma sorusuna yönelik belirlenen nitelikleri sağlayan kişi, olay ya da durumlardan oluşturulmaktadır (Büyüköztürk vd., 2018). Örneğin pilot uygulama sürecinde her iki dile hakim olma ve gönüllülük, ölçütler olarak belirlenmiştir. Pilot uygulama süreci bu şartları sağlayan İngiliz Dili Eğitimi programında öğrenim gören 8 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Bu süreç sonrasında ana uygulamaya geçilmiştir. Yine gönüllülük ile kaynak ölçeğin geliştirildiği hedef kitle olan üniversite öğrencisi olma şartları ölçüt örnekleme yöntemi olarak kullanılmıştır. Bu bağlamda 12 eğitim fakültesi lisans programından, pedagojik formasyon eğitimi sertifika programından ve diğer lisans programlarından örneklem oluşturulmuştur. 305 kişinin yer aldığı çalışma grubunun büyük bölümü kadındır (%79). Katılımcıların yaşları 18 ile 40 arasında değişmekle birlikte, grubun yaş ortalaması 21,28'dir.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada Nonaka ve Sakai (2022) tarafından geliştirilen “Adaptive Behaviors Scale for Hikikomori Self Report version” ölçeğinin Türkçeleştirilmiş formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Bu araçta 26 maddeye 4 faktör (“değerler”, “sosyal katılım”, “aile” ve “etkileşim”) altında yer verilmiştir. Maddelerden üçü ters puanlanmıştır. Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ,94 olarak hesaplanmıştır. Alt faktörler (“değerler”, “sosyal katılım”, “aile” ve “etkileşim”) için ise bu değerler sırasıyla ,87, ,75, ,87 ve ,92 olduğu belirtilmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 78, en düşük puan ise sıfırdır.

Ölçek uyarlama süreci için aşağıda verilen adımlar kullanılmıştır (Hambleton ve Patsula, 1999):

1. Orijinal formdan hedef dile çeviri
2. Her iki formun karşılaştırılması
3. Geri çevirinin yapılması ve bunun orijinal form ile karşılaştırılması
4. Anlaşırılığa yönelik olarak pilot uygulama
5. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) için veri toplanması
6. Geçerlilik-güvenirlik analizlerinin yapılması

Uyarlama sürecine hedef dile çeviri işlemi ile başlanmıştır. Bu adımda her iki dile hakim Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi alanından iki, İngiliz Dili Eğitimi alanından ise bir uzman görüşü alınmıştır. Sonraki aşamada elde edilen çeviriler araştırmacılar ve bir Türkçe eğitimi alan uzmanı tarafından karşılaştırılmıştır. Süreçte görüş alınan uzmanların tümü doktora unvanına sahip öğretim elemanlarıdır. Bir sonraki adımda ise geri çeviri işlemi uygulanmıştır. Bu aşamada İngiliz Dili Eğitimi alanında üç uzmandan yardım istenmiştir. Geri çeviri sonrası oluşan form anlaşırılığın test edilebilmesi için İngiliz Dili Eğitimi Lisans programında öğrenim görmekte olan 15 öğrenciye sunulmuştur. Söz konusu adımların ardından dil geçerliliğinin değerlendirilebilmesi adına orijinal ve çeviri formlar yine İngiliz Dili Eğitimi lisans öğrencilerine 2 hafta ara ile uygulanmıştır. Her iki adıma da katılan 8 katılımcının yanıtları incelenmiştir. Dil eşdeğerliği bağlamında sorunu olmayan ölçek ile DFA adımına yönelik veri toplama işlemi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler ile yapılan geçerlilik-güvenirlik analizlerinin sonuçları sonraki bölümde ayrıntılı olarak verilmiştir.

Verilerin Analizi

Ölçek uyarlama çalışmalarında amaç uyarlanan ölçek ile orijinal ölçeğin uyum değerlerinin benzerlik göstermesidir. Bu doğrultuda doğrulayıcı faktör analizi işe koşulacaktır. Çünkü, bu analiz türünde gizil değişken ya da değişkenlerin gözlenen değişkenlerce açıklanması ile yol tanımlamalarının uygunluk hipotezleri test edilmektedir (Thompson, 2004). Söz konusu yöntem ile veri analizi süreci yürütülecektir.

Etik

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen kurallara uyulmuş ve “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Pamukkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından 24.04.2023 tarihinde 68282350/2023/9 belge sayı numaralı karar ile gerekli izinler alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde bulgular anlaşılabilirliği artırabilmek için geçerlik ve güvenilirlik olmak üzere iki başlıkta sunulmuştur.

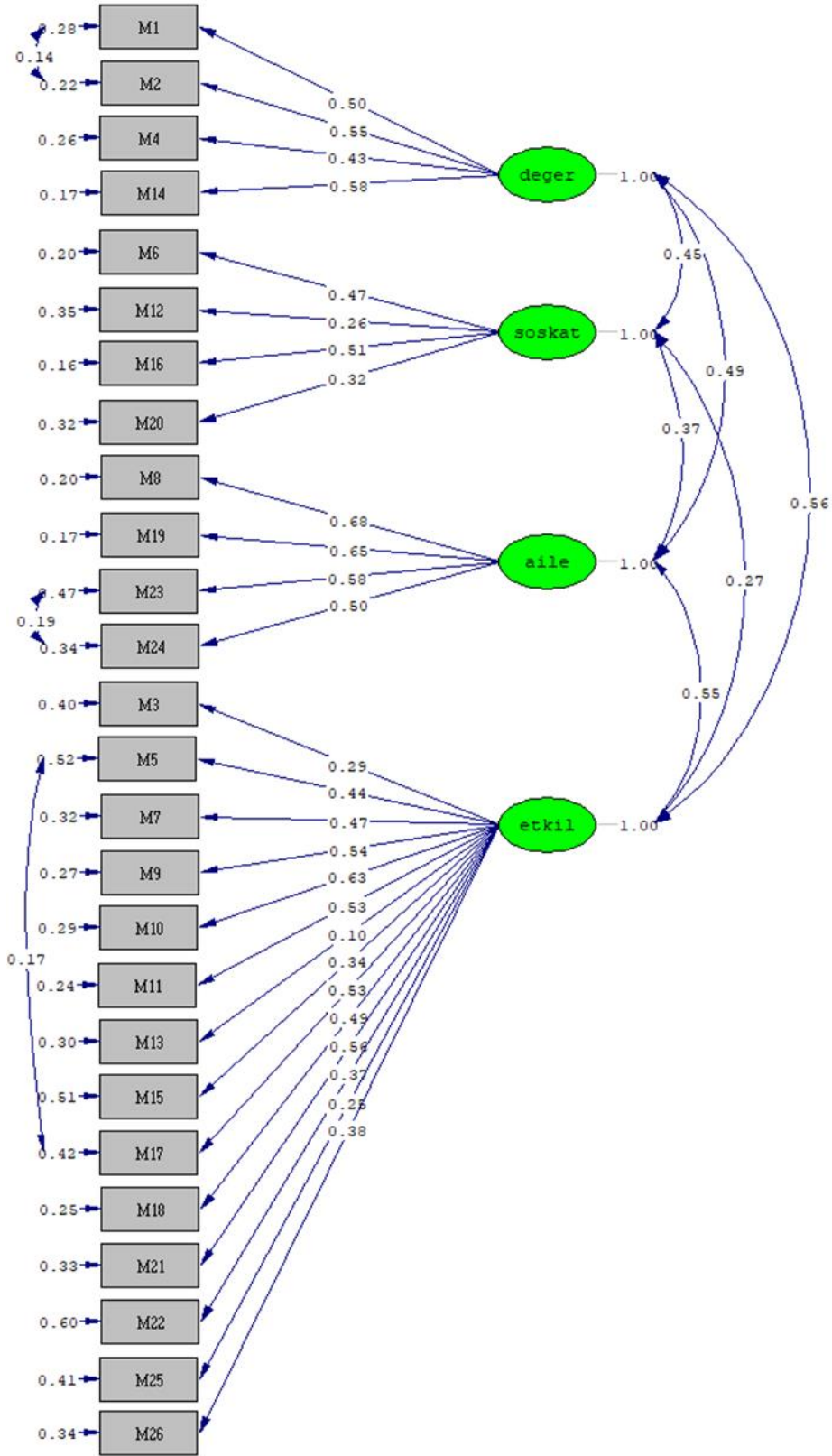
Geçerlik

Dil geçerliği

Veri toplama aracının uyarılma süreci dil geçerliği çalışmaları ile başlatılmıştır. Hedef dile çeviri aşamasında ikisi alan uzmanı, biri her iki dile hakim üç uzmandan destek alınmıştır. Çeviriler arası uyuma yüzdesi 93 olarak bulunmuştur. Uzmanların çevirileri sonrası Türkçe dil uzmanı değerlendirmesi ile en uygun bulunan maddeler seçilmiştir. Ardından geri çeviri adımı işe koşulmuştur. İleri ve geri çeviri formlarının karşılaştırılması sonucu anlamsal ve yapısal açıdan farklılık bulunamamıştır. Taslak hale getirilen formlar pilot uygulama ile katılımcılara sunulmuştur. 2 hafta ara ile gerçekleştirilen bu süreçte anlaşılmayan maddeler sorgulanmıştır. Bu sayede maddelerin katılımcılar tarafından yanlış anlaşılmasının önlenmesi hedeflenmiştir. Dil geçerlik sürecinin tamamlanması ile oluşan aday form ile 305 kişiden veri toplanarak DFA analizi aşamasına geçilmiştir.

Yapı geçerliği

DFA kapsamında maksimum benzerlik yönteme işe koşularak yürütülen analiz ile madde ve faktörler arasındaki yolların anlamlılıklarını belirleyebilmek için yol diyagramı incelenmiştir. HÖBUD ölçeği dört faktörlü (“değerler”, “sosyal katılım”, “aile” ve “etkileşim”) 26 maddeli bir yapıdadır. Bu yapıya göre yol tanımlamaları yapılmıştır. Yol diyagramı ile de ilgili yolların uygunluğu incelenmiştir. Söz konusu bilgiler Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1: HÖBUD Ölçeği Yol Diyagramı

Şekil 1’de görülebileceği üzere analiz ile elde edilen yolların tümü anlamlı bulunmuştur. Modeldeki uyum değerlerini iyileştirebilmek amacıyla önerilen modifikasyonlardan üçü yapılmıştır. Bu

modifikasyonları gerçekleştirmeden önce ilgili maddelerin aynı faktör altında yer almalarına dikkat edilmiş ve birbirine benzer anlamdaki maddeler seçilmiştir.

DFA sürecinde işe koşulan bir bulgu olan madde yük değerlerinin anlamlılıklarının da incelenmesi gerekmektedir. Söz konusu kapsamda yer alan t değerlerinin 2,96 ile 16,84 arasında değiştiği belirlenmiştir. Buna ek olarak ilgili değerlerin tümünün anlamlı olduğu ($p<0,05$) görülmüştür. Buna göre madde yükleri bir uyum sorunu oluşturmamaktadır.

Uyum değerleri de ölçek yapısını incelemeye yönelik olarak kullanılan DFA ile üretilen değerlerden biridir. Bu değerler, araştırmacı tarafından önerilen model ile program tarafından üretilen modeldeki benzerlikleri açıklamaktadır (Barrett, 2007). Söz konusu değerlerin alanyazında önerilen aralıklarda olması önemlidir. Bu kapsamda yer alan uyum değerleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: HÖBUD Ölçeğinin DFA Uyum Değerleri

Uyum indeksleri	Değer	Kabul edilebilir uyum değerleri	Kaynak
χ^2	$p<0.001$	$p<0,05$	Hu ve Bentler (1999)
χ^2/sd	3,098	$3 \leq \chi^2/sd \leq 5$	Hu ve Bentler (1999)
RMSEA	0,086	$0,05 \leq RMSEA \leq 0,1$	Hooper vd. (2008)
SRMR	0,10	$0,05 \leq SRMR \leq 0,10$	Worthington ve Whittaker (2006)
IFI	0,93	$0,90 \leq IFI \leq 0,95$	Schermelleh-Engel vd. (2003)
NFI	0,90	$0,80 \leq NFI \leq 1,00$	Hu ve Bentler (1999); Thompson (2004)
NNFI (TLI)	0,92	$0,90 \leq NNFI \leq 1,00$	Schumacker ve Lomax (1996)
CFI	0,93	$0,90 \leq CFI \leq 0,95$	Hu ve Bentler (1999)
GFI	0,81	$0,80 \leq GFI \leq 0,95$	Hu ve Bentler (1999)

Tablo 1’de sunulan uyum değerlerinde görülebileceği üzere tüm uyum değerleri kabul edilebilir aralıklardadır. Bu nedenle ölçek kapsamında öne sürülen yapı ile analiz sonrasında ortaya çıkan yapının iyi düzeyde uyum gösterdiği söylenebilir. Bunların yanı sıra, uyum değerlerinin alanyazında kabul edilebilir aralıklarda yer alması nedeniyle herhangi bir hata tanımlaması ya da düzenleme yapılmamıştır.

Güvenirlilik

İç tutarlılık

Yukarıda sözü edilen analizlere ek olarak ölçeğin güvenirlilik analizi de yapılmıştır. Bu süreçte Cronbach Alpha (α) iç tutarlılık katsayısı işe koşulmuştur. Söz konusu kapsamda oluşan bilgilere Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2: HÖBUD Ölçeği ve Alt Boyutlarının İç Tutarlılık Katsayıları

	Kaynak ölçek α	Hedef ölçek α
Değer	0,87	0,84
Sosyal katılım	0,75	0,66
Aile	0,87	0,87
Etkileşim	0,92	0,87
Genel	0,94	0,9

Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,80 ile 1,00 aralığında ise ölçek yüksek güvenirlilikte, 0,60 ile 0,80 arasında ise ölçeğin oldukça güvenilir bir yapıda olduğu belirtilmektedir (Özdamar, 2004). Buna göre alt boyular bağlamında hem orijinal ölçeğin ($0,75 \leq \alpha \leq 0,92$) hem de Türkçe halinin ($0,66 \leq \alpha \leq 0,87$) güvenilir olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin geneli anlamında ise güvenirliliğin hem özgün form ($\alpha=0,94$) hem de Türkçe form ($\alpha=0,90$) için yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca her iki form arasındaki değerlerin de birbirine yakın olduğu bulunmuştur. Buna göre ölçeğin gerek alanyazında belirtilen değer aralıklarında yer alması gerekse orijinal ölçekle paralellik göstermesi nedenleri ile uyarılma sürecinin başarılı bir biçimde tamamlandığı söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada HÖBUD ölçeğinin Türkçeye uyarlama süreci yürütülmüştür. Bu süreçte işe koşulan uzman ve hedef kitle görüşleri ile DFA sonucu ulaşılan bulgulara göre ölçeğin Türkçe dil ve kültür uyarlama süreci gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin özgün ölçekte verilen dört faktör 26 maddeli yapısı herhangi bir hata tanımlaması olmadan doğrulanmıştır ($\chi^2/df= 3,09$, $p<0,001$, RMSEA= 0,086, IFI = 0,93, SRMR= 0,10, NFI= 0,90, NNFI = 0,92, CFI= 0,93, GFI= 0,81). Bunların yanı sıra yol diyagramı aracılığı ile tanımlanan tüm yollar anlamlı bulunmuştur. Son olarak t değerlerinin de uygun ve anlamlı olduğu belirlenmiştir.

Türkçeleştirilen ölçeğin uyum değerlerinin alanyazına uygun olduğu görülmektedir. Varılan sonuç uyarlanma sürecinin başarılı olduğunu göstermektedir. Başka bir deyişle ölçek, Türkçe dil ve kültüründe kullanmak için geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracıdır. Böylelikle Hikikomori ölçümüne yönelik ölçeğin alanyazına kazandırıldığı düşünülmektedir.

Ulusal alanyazında Hikikomoriye yönelik bir veri toplama aracı bulunamamıştır. Kaldı ki yalnız üç aracın bulunduğu uluslararası alanyazının bu bağlamda düşük düzeyde olduğu söylenebilir. Bunlardan biri ankettir (Teo vd., 2018). Diğeri ise çocuklarının durumunun ebeveynleri tarafından verilen yanıtlara göre değerlendirildiği bir ölçektir (Nonaka vd., 2018). Son araç ise öz bildirim dayalı olarak yanıtların alındığı Nonaka ve Sakai (2022) tarafından geliştirilen ölçektir. Ailedeki önyargılar olmadan bireylerin kendi yanıtları ile daha sağlıklı sonuçlara ulaşılabilen bu veri aracının Türkçeye uyarlanmasının daha yararlı olacağına karar verilmiştir. Özetle Hikikomori konusunda Türkçe bir ölçek bulunmamaktadır. Bu nedenle Türkçe alanyazında Hikikomori ölçümünde kullanılacak bir araca ihtiyaç duyulduğu için HÖBUD ölçeği Türkçeye uyarlanmıştır.

Sonuç olarak, çalışma kapsamında HÖBUD ölçeği ulusal alanyazına kazandırılmıştır. Türkçe uyarlaması gerçekleştirilen ölçeğin çok çeşitli alanlara katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Uyarlanan ölçeğin doğası gereği her alana hitap edebileceğinden hareketle farklı örneklemeler üzerinde denenmesi yararlı olacaktır. Yine bu ölçeğe ek olarak Hikikomori kavramı ile ilişkili olabilecek teknolojiyi ve davranış biçimlerini konularını odağına alan veri toplama araçlarının bir arada kullanılması ile ileri düzey çalışmalara ulaşılabilir. Bunların yanı sıra Hikikomori'nin yeni bir kavram olması nedeniyle gerek güncel anlamda gerekse kültürel anlamdaki yansımalarını daha derinlemesine belirlenebilmesi için nitel ve karma desenli araştırmaların da yararlı olabileceği söylenebilir.

Lisans Bilgileri

Siirt Eğitim Dergisi'nde yayınlanan eserler Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Copyrights

The works published in Siirt Journal of Education are licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Etik Beyannamesi

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen kurallara uyulduğunu ve “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirmediğimi beyan ederim. Her türlü etik ihlalinde sorumluluğun makale yazarına ait olduğunu bildiririm.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik kurul adı: Pamukkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Etik kurul karar tarihi: 24.04.2023

Etik kurul belgesi sayı numarası: 68282350/2023/9

Kaynakça

- Barrett, P. (2007). Structural equation modelling: Adjudging model fit. *Personality and Individual Differences*, 42(5), 815-824. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.09.018>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 24. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Chan, H. Y., & Lo, T. W. (2014). Quality of life of the hidden youth in Hong Kong. *Applied Research in Quality of Life*, 9(4), 951-969. <https://doi.org/10.1007/s11482-013-9279-x>
- Chauliac, N., Couillet, A., Faivre, S., Brochard, N., & Terra, J. L. (2017). Characteristics of socially withdrawn youth in France: A retrospective study. *International Journal of Social Psychiatry*, 63(4), 339-344. <https://doi.org/10.1177/0020764017704474>
- Deniz, Z. (2007). Psikolojik ölçme aracı uyarlama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(1), 1-16.
- Guedj-Bourdiau, M. J. (2011, December). Clausturation à domicile de l'adolescent. Hikikomori. In *Annales Médico-psychologiques, revue psychiatrique* (Vol. 169, No. 10, pp. 668-673). Elsevier Masson.
- Hooper, D., Coughlan, J., & Mullen, M. R. (2008). Structural equation modelling: Guidelines for determining model fit. *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60. <http://doi.org/10.21427/D7CF7R>
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indices in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Hamasaki, Y., Pionnié-Dax, N., Dorard, G., Tajan, N., & Hikida, T. (2021). Identifying social withdrawal (Hikikomori) factors in adolescents: Understanding the Hikikomori spectrum. *Child Psychiatry & Human Development*, 52(5), 808-817. <https://doi.org/10.1007/s10578-020-01064-8>
- Hamasaki, Y., Pionnié-Dax, N., Dorard, G., Tajan, N., & Hikida, T. (2022). Preliminary study of the social withdrawal (Hikikomori) spectrum in French adolescents: Focusing on the differences in pathology and related factors compared with Japanese adolescents. *BMC Psychiatry*, 22(1), 1-10. <https://doi.org/10.1186/s12888-022-04116-6>
- Hambleton, R. K. & Patsula, L. (1999). Increasing the validity of adapted tests: Myths to be avoided and guidelines for improving test adaptation practices. *Journal of Applied Testing Technology*, 1(1), 1-30.
- Heinze, U., & Thomas, P. (2014). Self and salvation: visions of Hikikomori in Japanese manga. *Contemporary Japan*, 26(1), 151-169. <https://doi.org/10.1515/cj-2014-0007>
- Kaneko, S. (2006). Japan's 'Socially Withdrawn Youths' and time constraints in Japanese society: Management and conceptualization of time in a support group for 'Hikikomori'. *Time & Society*, 15(2-3), 233-249. <https://doi.org/10.1177/0961463X06067034>
- Kato, T. A., Kanba, S., & Teo, A. R. (2016). A 39-year-old "adultolescent": Understanding social withdrawal in Japan. *American Journal of Psychiatry*, 173(2), 112-114. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2015.15081034>
- Kato, T. A., Kanba, S., & Teo, A. R. (2018). Hikikomori: Experience in Japan and international relevance. *World Psychiatry*, 17(1), 105-106. <https://doi.org/10.1002/wps.20497>
- Kato, T. A., Tateno, M., Shinfuku, N., Fujisawa, D., Teo, A. R., Sartorius, N., ... & Kanba, S. (2012). Does the 'Hikikomori' syndrome of social withdrawal exist outside Japan? A preliminary

- international investigation. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 47(7), 1061-1075. <https://doi.org/10.1007/s00127-011-0411-7>
- Kondo, N., Sakai, M., Kuroda, Y., Kiyota, Y., Kitabata, Y., & Kurosawa, M. (2013). General condition of Hikikomori (prolonged social withdrawal) in Japan: Psychiatric diagnosis and outcome in mental health welfare centres. *International Journal of Social Psychiatry*, 59(1), 79-86. <https://doi.org/10.1177/0020764011423611>
- Koyama, A., Miyake, Y., Kawakami, N., Tsuchiya, M., Tachimori, H., Takeshima, T., & World Mental Health Japan Survey Group. (2010). Lifetime prevalence, psychiatric comorbidity and demographic correlates of “Hikikomori” in a community population in Japan. *Psychiatry Research*, 176(1), 69-74. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2008.10.019>
- Kuss, D. J., Louws, J., & Wiers, R. W. (2012). Online gaming addiction? Motives predict addictive play behavior in massively multiplayer online role-playing games. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(9), 480-485.
- Masataka, N. (2002). Low anger-aggression and anxiety-withdrawal characteristic to preschoolers in Japanese society where ‘Hikikomori’ is becoming a major social problem. *Early Education and Development*, 13(2), 187-200. https://doi.org/10.1207/s15566935eed1302_5
- Nagata, T., Yamada, H., Teo, A. R., Yoshimura, C., Nakajima, T., & Van Vliet, I. (2013). Comorbid social withdrawal (Hikikomori) in outpatients with social anxiety disorder: Clinical characteristics and treatment response in a case series. *International Journal of Social Psychiatry*, 59(1), 73-78. <https://doi.org/10.1177/0020764011423184>
- Nonaka, S., & Sakai, M. (2020). The psychometric properties of a self-report scale on assessing social interaction of people with prolonged social withdrawal (Hikikomori). *Current Psychology*, 41, 6584-6596. <https://doi.org/10.1007/s12144-020-01151-y>
- Nonaka, S., Shimada, H., & Sakai, M. (2018). Assessing adaptive behaviors of individuals with Hikikomori (prolonged social withdrawal): development and psychometric evaluation of the parent-report scale. *International Journal of Culture and Mental Health*, 11, 280-294. <https://doi.org/10.1080/17542863.2017.1367411>
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Kaan Kitabevi Eskişehir.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness of fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (1996). *A beginner’s guide to structural equation modeling*. LEA.
- Stip, E., Thibault, A., Beauchamp-Chatel, A., & Kisely, S. (2016). Internet addiction, Hikikomori syndrome, and the prodromal phase of psychosis. *Frontiers in Psychiatry*, 7, 1-8. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2016.00006>
- Teo, A. R. (2010). A new form of social withdrawal in Japan: a review of Hikikomori. *International Journal of Social Psychiatry*, 56(2), 178-185. <https://doi.org/10.1177/0020764008100629>
- Teo, A. R., Chen, J. I., Kubo, H., Katsuki, R., Sato-Kasai, M., Shimokawa, N., Hayakawa, K., Umene-Nakano, W., Aikens, J. E., Kanba, S., & Kato, T. A. (2018). Development and validation of the 25-item Hikikomori questionnaire (HQ-25). *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 72, 780-788. <https://doi.org/10.1111/pcn.12691>
- Teo, A. R., Fetters, M. D., Stufflebam, K., Tateno, M., Balhara, Y., Choi, T. Y., ... & Kato, T. A. (2015). Identification of the Hikikomori syndrome of social withdrawal: psychosocial features and treatment preferences in four countries. *International Journal of Social Psychiatry*, 61(1), 64-72. <https://doi.org/10.1177/0020764014535758>

- Thompson, B. (2004). *Exploratory and Confirmatory Factor Analysis: Understanding Concepts and Applications*. Washington DC: American Psychological Association.
- Worthington, R. L., & Whittaker, T. A. (2006). Scale development research: A content analysis and recommendations for best practices. *The Counseling Psychologist, 34*(6), 806-838. <https://doi.org/10.1177/0011000006288127>
- Yong, R. (2010). Exploring Hikikomori – A mixed methods qualitative approach. *International Journal of Behavioral Medicine, 17*, 81–82. https://doi.org/10.5353/th_b4171214
- Yong, R. K. F., & Kaneko, Y. (2016). Hikikomori, a phenomenon of social withdrawal and isolation in young adults marked by an anomic response to coping difficulties: A qualitative study exploring individual experiences from first-and second-person perspectives. *Open Journal of Preventive Medicine, 6*(1), 1-20. <https://doi.org/10.4236/ojpm.2016.61001>
- Yong, R., & Nomura, K. (2019). Hikikomori is most associated with interpersonal relationships, followed by suicide risks: a secondary analysis of a national cross-sectional study. *Frontiers in Psychiatry, 10*, 247. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2019.00247>

Extended Summary

Introduction

With digital devices capturing our lives, we have come to encounter many psychological problems. One of them is Hikikomori. Hikikomori is defined as an individual's withdrawal from social life for more than 6 months (Teo, 2010). In this process, people live in their homes in a troubled mood and avoid all kinds of social relations. Although it was initially considered to be a situation unique to Japan (Kato et al., 2016; Teo et al., 2015), Hikikomori has started to be seen in several countries from different geographies (Chauliac et al., 2017; Kato et al., 2012; Teo et al., 2015).

Understanding the factors that trigger Hikikomori is very important to correct the diagnosis before it becomes chronic (Koyama et al., 2010). Thus, it is crucial to find individuals suffering from Hikikomori. However, the fact that Hikikomori affects a wide audience including those in the age range of 15-39 creates difficulties in determining the factors affecting the concept (Hamasaki et al., 2021).

According to Yong and Kaneko (2016), Hikikomori is viewed as a passive rebellion against the family and the outside world. For this reason, the people in question hug the virtual world like a life buoy (Stip et al., 2016). According to some researchers, this is not a problematic situation but rather a preference based on a lifestyle (Chan & Lo, 2013). Even though this is the case, being connected to the internet to compensate for the situations they experience in real life can bring about several negative consequences (Kuss et al., 2012). For instance, staying up all night and sleeping all day (Masataka, 2002) and avoiding even having a bath are some of them (Kaneko, 2006). Drop-out is yet another example (Yong & Nomura, 2019). Thus, it is worth examining whether Hikikomori is a phenomenon that replaces social interaction (Hamasaki et al., 2021).

There are three data collection tools for measuring Hikikomori in the literature. However, only one of them is a self-report scale. The aim of this study is to adapt the data collection tool developed by Nonaka and Sakai (2022), which deals with the concept of Hikikomori, into the Turkish literature.

Method

This study was conducted with a quantitative research paradigm. For the scale adaptation process, the steps suggested by Hambleton and Patsula (1999) were used. The adaptation process started with the translation process into the target language. In this step, two experts from the field of Computer Education and Instructional Technology, who are fluent in both languages, and one expert from the field of English Language Teaching Program were consulted for their opinions. In the next step, the translations obtained were compared by the researchers and a Turkish Education expert. In the next step, back translation was applied. At this stage, three experts in the field of English Language Teaching were consulted. The final form created after back-translation was presented to eight students studying at the Department of English Language Teaching to test the intelligibility. After these steps, the original and translated forms were applied to the students of the Department of English Language Teaching with an interval of 2 weeks. The data were collected for confirmatory factor analysis with the scale, which had no problem in terms of language equivalence.

Two different study groups took part in the study. The first group was used for the pilot application and the second group was used for the DFA. The pilot implementation process was carried out with eight participants studying at the Department of English Language Teaching. The main application after this process was carried out with 305 university students.

The Turkish version of the "Adaptive Behaviors Scale for Hikikomori Self Report" scale developed by Nonaka and Sakai (2022) was used as a data collection tool in the study. This tool includes 26 items and 4 factors.

Since this research is a scale adaptation study, the aim is to match the adaptation values of the adapted scale and the original scale. In this direction, confirmatory factor analysis was used.

Findings

The path diagram was used to determine the significance of the paths between the items and factors with the analysis via the maximum likelihood method within the scope of CFA. The HÖBUD scale consists of 26 items and four factors including "value", "social participation", "family", and "interaction". Suggested path definitions were made between these items and factors in the original scale. The path diagram was also analyzed through an examination into the suitability of the relevant paths. All of the paths formed within the scope of the analysis were found to be significant. However, item load values' significances, which are among the findings used in the CFA process, should be examined as well. It was also observed that the t values used to question the significance of these values ranged between 2.96 and 16.84 and all of them were significant ($p < 0.05$).

Fit values are also among the values produced by DFA, which is used to examine the scale structure. All of these values are within acceptable ranges. Thus, it can be said that the structure created within the scope of the scale and the structure that emerged after the analysis are in good agreement. In addition, no error definitions or adjustments were made as the fit values are within acceptable ranges in the literature.

In addition to the abovementioned analyzes, the Cronbach Alpha (α) internal consistency coefficient was calculated for the reliability analysis of the scale. Accordingly, it was determined that both the original scale ($\alpha = .94$) and its adapted version ($\alpha = .90$) had the least high level of reliability.

Discussion, Conclusion and Recommendations

In this study, the adaptation process of the HÖBUD scale to Turkish was carried out. In this process, the Turkish language and culture adaptation of the scale was completed according to the opinions of the experts and the target audience. The findings were obtained as a result of the CFA as well. The four-factor and 26-item structure of the original scale was confirmed without error definitions ($\chi^2/df = 3.09$, $p < 0.001$, RMSEA = 0.086, IFI = 0.93, SRMR = 0.10, NFI = 0.90, NNFI = 0.92, CFI = 0.93, GFI = 0.81). In addition to these, all paths defined through the path diagram were found to be significant. Finally, it was determined that the t values were also suitable.

It was determined that the adaptation values of the Turkish form of the scale are in accordance with the literature. The result shows that the adaptation process is successful. In other words, it can be said that the scale is a valid and reliable data collection tool for Turkish language and culture. Thus, it is thought that the scale for the measurement of Hikikomori has been brought to the literature.

Since the adapted scale can appeal to all areas due to its nature, it will be useful to try it on different samples. In addition to this scale, advanced studies can be achieved by using data collection tools that focus on technology and behaviour patterns that may be related to the concept of Hikikomori. Since Hikikomori is a new concept, it is thought that qualitative and mixed-pattern research patterns may be useful to determine its reflections in both contemporary and cultural sense in more depth.